

SZARVAS ÉS VIDÉKE

== Társadalmi és szépirodalmi hetilap. ==

Szerkesztőség: Belicey-utca 11. szám, hova a lap szellemi részét illető közlemények küldendők. BÉRMENTELEN LEVELEK NEM FOGADTATNAK.	MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP. Előfizetési árak: Egész évre . . . 8 kor. — Félévre . . . 4 kor. Negyedévre . . . 2 kor. — Egyes szám . 16 fill.	Kiadóhivatal: Belicey-utca 11. szám alatt hová az elő- fizetési pénzek intézendők. Hirdetéseket jutányos áron elfogad. Kiadó s laptulajdonos SÁMUEL ADOLF
---	--	--

Szakoktatás.

Írta: GERÁRNÖ dr.

Az iskola fegyver knél és ágyuknál is erősebb védelmi eszköze a nemzetállamnak. A nemzetállam kiépítésének nagy munkája szempontjából az ipart illetően első s tán legfontosabb feladat a szakoktatás kellő szervezése. Tanult, iskolázott kisiparos osztály egyrészt ipari termékeinek előállításánál nagyobb eredményt tudhat elérni s így könnyebben versenyre kelhet a belföldi gyár- és külföldi iparral szemben, másrészt iskolát járt, művelt iparos osztályban sokkal éberebb a nemzetállam tudata. Tanult iparos sokkal inkább tud felemelkedni az osztályérdek felé s mint ilyennek sokkal magasabb és szélesebb látóköre van a nemzet öncélja, feladatai terén, mint olyanoknak, ki minden szellemi látlálék nélkül sajátította el mesterségét.

Egy nemzet-iparos lelki szeme előtt nem tisztán az a törekvés lebeg, hogy megrendeléshez, avagy a felmerülő szükséglethez mertem éppen csak elkészítse munkáját, amiből életét fennnart-hatja. Ez az irány legkezdetlegesebb stádiuma a nemzet ipar-életének. Ennél a pontnál nemzet iparos meg nem állapodhatik, mert a nemzetállam ennél többet követel. Követeli ugyanis azt, hogy minden ipartermékben a nemzet karaktere, jellege tükröződjék vissza. Minden ipartermék a nemzet sajátos szokásait adja vissza s így, hogy ekképen a belföldi fogyasztó minden igényét kielégítve visszaszorítsa a külföldi ipar jogtalan betolakodását. Ezen törekvésben az iparosnak tudni kell vezérelni, hogy ezzel a nemzetállam nagy eszméjének, anyag és kulturális céljainak megerősítéséhez fog hozzá járni.

Hogy ekként az egész iparos osztály nemzet öncélja irányában es szellemében átalakulhasson, nem elég ennek eléréséhez csupán az, hogy az iparos új nemzedéket mesternel nevelendo, hosszabb vagy rövidebb ideig tartó gyakorlati tanonckodásra, iskolázásra szorítsuk. Ezzel a rendszerrel csak minden lelek s öntudat nélkül modern rabszolga munkasodatnevelünk. Tavol legyen tőlem meg gondolata is annak, mintha nem volnának kenő műveltséggel, szak- és általános képzettséggel bíró kisiparosaink! A mai kisiparosnak az élet nehéz küzdelmei közepette azonosan fizikai lehetetlenség annyit időt szentelni magának, hogy tanulója modern nemzet-iparossá nevelhesse. Ez tény, melyet hiába próbálgatunk megcáfolni.

Ha a kisiparos osztály egymaga gyenge, képtelen erre a feladatra, — álljon oda, melléje teljes erejével a magyar törvényhozás!

A műhelybeli oktatást a mesterre hagyjuk. Azt majd elvégzi. Az iskolai oktatás magának a nemzetnek: a törvényhozásnak kötelező feladata.

Az iparoktatás szerintem két irányban fejlesztendő, még pedig általános és speciálisan szakirányban.

Az általánosirányt a népiskolától egészen a legfelsőbb iskoláig, az egyetemig meg kell honosítani. A mai élő nemzedék minden egyes tagját sajnos nem lehet megnyerni az ipar tántoríthatlan hívének. Meg kell hát akkor nyernünk a jövő nemzedéket! A nemzetállam örökké élő organizmus, mely nem csupán a jelenért, hanem a jövőért is él. A jövő pedig ott van az iskolában! Már az elemi iskolás nebulónak fejébe is be kell oltanunk az ipari foglalkozás tisztet, becsületet, nemzet és életlentartó voltát. Meg kell magyaráznunk ezekkel az apró gyermekekkel is, hogy az iskolateremben minden, amit szemük lát, kezük érint, amit magukon hordoznak, — a kérges tenyerű iparos izzadtágos munkája nélkül nem léteznének, mer ő maga a természet. Sárból, porból, pízskoból, hulladékból alkot ő természethez hasonló szépet, eszményt. Meg kell magyaráztatnunk már ezekkel az apró felkelőkkel is, hogy az iparos nem nézi, vajjon az anyag, mit fel akar dolgozni, szép-e, rut-e, alacsony vagy magas számazás-e? Csupán arra törekszik, hogy mindannyiunknak használjon s az emberiség millióit étellel, itallal, ruhával elláthassa. És ezt a tanítási rendszert folytatni kell egészen a világ megreemtőig: az Istenig, ki a legnagyobb iparművész volt, mikor a világot hat napon át megreemtette...

Az iparos az Isten munkása, tehát tisztelnünk kell, mert ha ennek ellenkezőjét tesszük, ugy Isten ellen vétkezünk. A teremtmény minden országába széjjel árasztotta munkasait. hogy minden ország szeresse első sorban a maga iparosait. Ép ezért kell szeretnünk, támogatnunk nekünk, magyaroknak első sorban a magyar iparost. . . Hyezelbeszélő, mesélő és oktató rendszerben kell elvetnünk a magyar ipar iránti szeretetnek magvait már a népiskolákban. Az elhínt magvakat szabadjára nem hagyhatjuk, azokat ápolnunk kell, hogy gyökeret hajtva a középiskolában törzsekké, a felsőbb iskolákban egyetemes, terebélyes fákká növekedhessenek. A középiskolákban az ipar általános ismereteivel, annak nemzeti misziójával kell megismertetni az ifjúságot. E tantárgyat kötelezővé kell tenni a középiskolában! Az általános ismeretek elméleti tanítása mellett különös haszonnal jár ipari műhelyeknek, telepeknek megismerése nem egyszer-kétszer, mintegy szórakozásból, hanem esetről-esetre gyakran és pedig, komoly oktatás s gyakorlati tapasztalat szerzés céljából. A felsőbb iskolákban, jogakadémiákon és egyetemeken külön e célra rendszeresített tanszék hirdesse az ipari tudomány szabadságát, dicsőségét. Természetesen itt már magasabb iparpolitikai szempontoknak kell elbírálás alá jutni. Hisz ugyanis oly

sivár felsőbb iskolai rendszerünk, tegyük gyakorlativá azt iparpolitikát tanszék felállításával!

Ezen általános iskolai nevelésnek kettős irányban fogjuk érezni becses értékét. Egyrészt nemzedéket kapunk, mely az ipariránt érzékkel viseltetve ténylegesen is támogatni fogja a magyar ipart és ez lesz kulcsa majd a mai fogyasztó hazai iparpártolási kérdés oly régóta vajdó megoldásának, másrészt el fogjuk érni azt, hogy az iskolázottak közül többen fogják adni magukat ipari pályára. És így lesz magasabban iskolázott iparososztályunk, mint van Németországban, vagy Angliában, mely helyeken igen nagy az érettségizett és egyetemet végzett iparosok száma. Az iparoktatás másik nagy útja a tulajdonképeni szakoktatás ipart űzők részére mindon fokon ingyenes oktatással.

Alsó, közép és felső foku ipari szakiskolák létesítendők. Alsó fokuak az ország minden városában s nevezetesebb községében, középfokuak minden nagyobb göcponton, felső fokuak az ország geográfiailag felosztott nagyobb területein állítandók fel.

A tanrendszer megállapítása és ez iskolák belső szervezetének részletes taglálása ezuttal nem feladatom. Annyit azonban szükségesnek tartok kiemelni, hogy ez iskolában a gyakorlati irány mellé az elméleteinek is helyt kell adni. Fontosnak tartom, hogy az egyes szakok gyakorlati és elméleti tanításán felül gondot kell fordítani mindazokra az általános tantárgyakra is, melyeknek ismerete nélkül mai modern ember nem élhet meg. Végül különösen hangsúlyoznom kell, hogy az ipar történelme mellett nagy súly fektetendő a magyar nemzet történelmének tanítására. Mert jól jegyezzük meg, feladatunk nem csak az, hogy szakképzett munkássá, hanem a nemzet aktív elemévé is kell tennünk, emelnünk a magyar iparost. Ez legyen a mi vezér fonalunk az ipari szakoktatás szervezésénél. És e körülmény felette nagy horderővet bír, mert a magyar nemzetállam kiépítésénél nem mellőzhető a bíróság. Velük számolnunk kell, márcsak nagy számuknál fogva.

Az ipar nagyon alkalmas arra, hogy a nemzetállam eszméjét megerősítse, de egyúttal vétszelmesen alkalmas arra is, hogy azzal foglalkozókat a nemzetközi és nemzetiségi eszmék karjaiba csalogassa.

Egy új honalapítás leszen az iparosságnak magyarnak megmaradt részét a magyar állam eszméhez való ragaszkodásra megszilárdítani s eltévelyedett részét visszahódítani. Az új honalapításnak pedig legnagyobb eszköze: az iskola, még általánosan véve a nemzet, szorosan véve az iparosság részére.

Hirdetmény.

Szarvas nagyközség központi választmánya az 1889. évi XV. t.-cz. 145. § a értelmében ezzel közli, hogy az országgyűlési képviselő választók névjegyzékének kiigazítása vonatkozó munkálatait folyó évi és hó 20-án megkezdte.

Az ideiglenes névjegyzék és a kihagyottak névjegyzéke folyó év május 5-étől 25-ig lesz a városháza tanácstermében közszemlére kitéve.

A névjegyzék ellen az 1874. évi XXXIII. t.-cz. 44. §-a értelmében felszólalni és ezen felszólalás ellen észrevételt tenni lehet. A felszólalások folyó évi május 5-től 15-éig adhatók be, az észrevételek pedig május 16-ától 25-ig fogadhatók el. A felszólalások és észrevételek a központi választmányhoz intézendők s a községi Elöljáróságnál nyújtandók be.

A központi választmány a felszólalások és észrevételek felett július 1-től 20-ig határoz. E határozatok július 20-30-áig a városháza tanácstermében közszemlére kitétetnek, s illetve az 1899. évi XV. t.-cz. 146. §-ának a. b. c. pontjai esetében az érdekelteknek késbesítettnek. A reggeli 9 órától déli 12 óráig közszemlére kitétt névjegyzék és felszólalások az 1874. évi XXXIII. t.-cz. 43. §-a értelmében délutáni 2 órától 6 óráig mindenki által lemosolhatók.

Azok, kiknek felszólalása, vagy észrevétele felett a központi választmány határozatot hozott, annak közszemlére történt kitételét követő 10 alatt, azok pedig, kiknek a határozat kézbesített, a kézbesítéstől számított 10 nap alatt a kir. Curiahoz felebbezéssel élhetnek, mely a központi választmány elnökének nyújtandó be.

Kelt Szarvason, 1905. évi április hó 20-án.
Dr. Mázor Elemér, Veles György,
jegyző. elnök.

Egy műkedvelői előadás.

Alig egy hónap telt el azóta, hogy a szarvasi izr. nőegylet néhány lelkes tagja mozgalmat indított a jótékony cél szolgálatában egy műkedvelői előadás rendezésére. A „Gyimesi vadvirág” Gécy ez a gyönyörű népszínművének előadása lett tervbe véve. Valljuk meg, hogy legkevésbé biztunk - nem ugyan a jótékony cél - de az előadás sikerében. Élvezhető műkedvelői előadás az eddigi tapasztalatok szerint nonszens valami.

Nos tehát a szarvasi műkedvelőknek a „Gyimesi vadvirág”-ot előadó csapata alaposan rácafozott erre a hiedelemre. Mert összevágóbb, precisebb előadást, mint a szombat esti, remélni sem lehetett. Persze hogy sokat dolgoztak, sokat fáradoztak, míg ily sikert tudtak kivívni. De annál inkább övéké az elismerés palmája. Egy hónapon keresztül minden nap hangos volt a nyári szinkör a próbától, szép rendező aszszonyok buzdították kitartásra a szereplőket.

A hol keresni kell a hibát, ott kezdődik a kritika. Ennél az előadásnál pedig — általában mondom, — keresve sem lehet hibát találni; elbírja hát a legszigorubb kritikát is.

Kifogástalan rendezés, jól szervezett és be-tanított kar, a legapróbb részletekig szépen ki-dolgozott szereplők jellemzik az előadást.

Néhány fővárosi lapból egy elfogulatlan tudósító — kritikus révén és személyes tapasztalataim alapján is mondhatom, hogy a „Gyimesi vadvirág” sikeres előadásának oroszlanrészre dr. Faragó Mórné urasszonyt illeti meg. Magdolnát creálta oly kedves egyszerűséggel és természetességgel, hogy hivatásos színész sem jobban. Énekszámait is sok tapsot arattak, és többször meismételtettek.

Kitűnő partnere volt Zeller Árpád Fábian Gyurka szerepében. Kifogástalanul rajzolta meg a betyke és szépségére, meg hódításaira büszke parasztlányt, és sok tudással, készséggel

töltötte be szerepében minden részét. Erőtéljes, tiszta baritonján előadott énekszámait viharos tetszést arattak.

Dr. Robicsék Jenő Balánka Imre szerepét játszotta meg minden kíváncsi kielégítően. Játékán meglátszott, hogy kidolgozta ne-héz szerepét a legapróbb részletekig és jó része volt az előadás sikerre való vitele tekintetében. Pollák Béla (Osura) és dr. Tyroler Márk (Marci) fényesen töltötték be szerepüket. Különben is hálás szerepüket teljesen kiaknázták és kacagtató jeleneteikkel állandóan derűségben artották a publicumot. Hanghordozásuk a szin-padon való otthoniasságuk, ügyes mókázásuk igazi tehetségre vallottak. Nagy hatást értek el dr. Tyroler kupléi, melyek közt saját szerzemény is akadt.

Ki kell még emelnünk Wolfmann Aranka kisasszonyt, ki özv. Fábinnét creálta sok ügye-séggel, aztán Mérei Oszkárt, ki Bigyó kisbi-rót adta elő oly kitűnően, hogy legkevésbé volt vehető rajta észre, mikép 2 nappal az elő-adás előtt vállalta el szerepét.

Jók voltak még Elefánt János (Balánk) Lászlófi Rózsi (Mária), Kraft Károly (Prezsmér), Reisman Artur (1-ső gazda), Feléki pedig Csicsa szerepében valóságos kabinet alakítást mutatott. A többi szereplők is jól megállták helyüket.

Különösen elismerés illeti meg Levius Ernő karnagyot az ügyes dirigálásért és Saskó Samut az énekszámok betanításáért, a rendező hölgye-ket pedig odaadó ügybuzgalmukért.

Hallottam, hogy a darab előadását meg akarták ismételni, de később letettek róla. Jól tették. Jobban előadni nem tudták volna a veszé-lyeztetni egy ily szépen sikerült, a műkedvelői előadások krónikájában páratlanul álló szép elő-adás emlékét, kár volna.

—Rt—

HIREK.

— Tíz és husz éves találkozó. A szarvasi főgymnasiunban ezélt 10 évvel érettségét te-vők tegnap este gyűltek össze találkozóra az Árpád vendéglőbe. Ennek és a július hó 5-én tartandó 20 éves találkozásnak leteltyásáról jövő számunkban fogunk részletekben beszámolni.

— Köszönet-nyilvánítás. Hála és köszönet mindazoknak, akik a zsidó iskola építési alapja javára június hó 24-én rendezett műkedvelői elő-dás fényes sikeréhez hozzájárultak.

Hálánk első sorban Levius Ernő, Pollák Béla, Saskó Samuél uraknak szól, akik lelkiis-meretesen, fáradságot nem ismervé, kiváló buz-galommal, sok veszéllyel, nagy munkával ta-nították be és vezették művészi kézzel az elő-adás menetét.

Köszönet a szereplőknek egyenként és ösz-szesen, azért mert mindegyikük művészi tudás-sal érte az és játszotta meg szerepét, nagy igyekezettel törekedett az előadás színvonalát emelve azt est fényét növelni. Legyen jutalmuk a jól végzett munka tudata és az, hogy egy szép és nemes cél érdekében fejtették ki önzetlen és művészi tevékenységét.

Legyen szabad végül hálás köszönetet mone-dani Eszes Emil urnak, aki a díszleték művész festése és rendezése által nagy kiadástól mentette meg a rendezőseget és a daikarnak, mert legjobb tagjainak átengedése által a kar munkását könnyítette és emelte.

A RENDEZŐSÉG.

— Rabbi-jelölés. A szarvasi izr. neolog hit-község vasárnap ejtette meg a rabbi jelölést. A közgyűlés egyhangulag dr. Borsodi Józsefet jelölte első helyre, ki Szarvason tartott próba-szónoklataival teljesen meghódította a közönsé-get. Megválasztása bizonyos, sőt valószínűleg egyhangu lesz. Jelölve lettek még dr. Kacz és dr. Richman Mózse.

— Választás. A kolozsvári kereskedelmi Akadémia az üresedésbe jött matematikai és fizikai tanári tanszék, Margócsy Emillel, Mar-gócsy Gyula volt szarvasi polgári iskolai igaz-gató és főgymnasiun gyakorkló iskolai vezetőnek fiával töltötte be, ki a budapesti tudományegye-temen a tanári vizsgát a múlt hónapban tette le szép sikerrel. Margócsy Emil tanárra választásával egy szorgalmas, tehetséges fiatal ember munkássága nyerte el valóban megérdemelt ju-talmát s mi neki, mint városunk közszeretében álló polgárának is, sok szerencsét kívánunk új állásában.

— Képesítő vizsga. A helybeli tanítóképzőn június hó 27-én végződtek be a vizsgálatok a következő eredménnyel. Kitűnően képesített Kö-szegi László, jelesen: Bohus László, Dauda Fe-renc, Demcsák István, Gáspár István és Vigand Henrik, továbbá hárman jól és hatan elégsége-sen. A képesítőn senki sem bukott meg.

— Nyilvános számadás. A szarvasi zsidó iskola építési alapja javára rendezett műkedvelői elő-adás jövedelme 618 korona, ebből kiadás 263 korona 82 fillér, maradt tiszta jövedelem 354 kor. 18 fillér. Mikolay Mihály kir. tan. 20, Dr. Havár Gyula 10, Schreiber Lipót 10, Grün Jenő 7-20, N. N. 6, Ungár János 5, Robicsék Soma 5, Grózs Ármán 4, Grün Mór 4, Waldner Ignác 4, Mérei Miksané 3, dr. Hasner Adolf 3, Brozik Károly 2, Trinz Raza 2, Grün Jakab 2, Wolf Gyula 2, dr. Reisman Adolf 2, Weinberger Fanni 2, dr. Déri Henrik 2, Schreiber Vilmos 1-60, Keszt Sándor 1-20, Fuaaly Mór 1, Weinberger Miksa 1 korona, dr. Fuasz Ignác 60, dr. Vas Nándor 60 fillér.

Fogadják e helyen is a szép celt szolgáló, nemes-lelkű adományaikért a rendezőség hálás köszönetét Ismeteltten hála és köszönet mindazoknak kik e tekintélyes összeg összehozásában közreműködtek, kér-jük továbbra is jóakarataikat és támogatásukat abban az irányban, hogy iskolánkat mielőbb felépíthessük, Reá vagyunk utalva a társadalom támogatására, mert az, aki első sorban volna hivatva és akinek első sorban volna kötelessége a község mindon kulturális és köz-hasznú intézményét pártolni és ha kell anyagilag is támogatni, — Szarvas község képviselő-testülete — nem tartotta érdemesnek, nem tartotta méltónak azt, hogy iskolánkat anyagilag támogassa.

A RENDEZŐSÉG.

— Üdvös megtérés az orvosi tudományban

Igen érdekes és a szenvedőknek rég kívánatos meg-térést észlelünk egy régi orvosi elmélethez egy fővárosi orvos gyógyműdjában, a mely feltűnően kedvező sikerei révén a társadalom legjobb és legműveltebb köreiben gyorsan polgárjogot nyert és rohamosan terjed. Ezen gyógy mód a vérgyógyítás (Hemopatia), amely kizáróla-gosan a vér gyógykezelésével gyógyítja a neurasthénia-t és egyéb idegbajokat, az asihmat, gyomor-, szív- és vesebetegséggel a köszvényt, még pedig sokkal tartó-sabban és biztosabban, mint bármely más újabb gyógy-mód vagy gyógyfürdő. E gyógy mód megalapítója dr. Ko-vács L., fővárosi orvos aki évezredekben át uralkodó humoralpathologia elveire visszaférve, csakis a test ned-velnek kóros elváltozásaiban keresi a betegségek kelet-kezését és ezeknek gyógykezelésében a beteg szervek gyógyulását. Elert bámulatos eredményei tudományos hitelvél a legfényesebben igazolják, mert néha legvál-ságosabb betegeket és rövid idő alatt tartósan rendbe hozta, Dr. Kovácsnak Budapesten V., Váci-kő ut 18 s... I. em. egy e célra szolgáló rennelő intézete van, a hol naponra fogad betegeket. Mindazok, kik a lent felsorolt bajok egyikében szenvednek, igaz szívvel ajánljuk vidékünkön is elismert hírneves szaktudóshoz fordulni, mielőtt valamely gyógyfürdőbe menének.

— A Körösben volt egy harsa, melyet Gy. barátunk, a szarvasi nagy Galeotto (foglalkozása a vár-megyei közigazgatás istápotása) tudósítása szerint Mes-terszálláson fogtak ki szerencsésnek éppen nem mond-ható halászkok. Hogy a 80 kilógramm súlyu harsát ki-fogó halászkok mért nem voltak szerencsések, azt Gy. barátunk azzal indokolja, hogy a harsa a halászkok mindegyikének (hármán valának a magyarok) jobb sze-mét kiütötte, Hogy miért a jobb szemeket kedvelte a harsa, azt már Gy. ur nem indokolja. Elég az hozzá, mikép a Körösben volt egy harsa melynek neve ka-csa, a jó lsten Gy. kománkat még sokáig tartsa. Egyébként „legyen szerencsénk” hozzá ezután is kü-lönösen mint kiváló tudósítóhoz, ki a legszenzációsabb újdonságokat hozza tudomásunkra. Januariusban pél-dául ő adta le ezt a hirt: „Békésvármegyében borzasztó sáskajárás volt e héten. A rettenetes rovarok teljesen tönkre tették a szépen álló vetéseket.” E hét folyamán pedig arról is értesített bennünket, hogy Odze Ignác szíratói kereskedőhöz fekete álarczos czigányok törtek be, kik Odzénak fiatal feleségét magukkal ragadták, előbb azonban az üzletet tökéletesen kirabolták és Odze ellen gyilkosságot is megkíséreltek. Eber rendőrségünk-nek azonban sikerült a rablókat a szarvasi határban elfogni. Rettenetes tettükért el is nyerték méltó bünte-tésüket: t. i. more patrio be lettek olta, megnyirva és elto:onezolva, Hát kell ennél több ?

— Tűzek. F. hó 35-én Gutyan János háza ki-gyuladt és teljesen leégett. A kár 1200 K. de csak 800 K.-ra volt biztosítva. — F. hó 26-án Gregor Márton házat unokája az elmehajos 13 éves Krajcsózs Mihály meggyújtta. A szomszédok csakhamar észrevették, míg az ű templom or i. életében értesíteték a tűzveszélyt.

mely gyorsan kivonult és elejét vette a nagyobb veszedelemnek.

— **Lopás.** Földi Julianna öcsödi cseléd-leány Barta Gézánál volt Szarvason szolgálatban. Kedden észrevette szolgálatadója, hogy 48 korona készpénz hiányzik. A leányra esett gyanuja, kit vallatóra fogott s ez aztán beismerte a tettességét.

— **Öngyilkosság.** Medvegy János 25 éves gazda décsi tanyáján felakasztotta magát.

— **Vizbefult gyermekek.** Két kicsiny gyermek ért szomorú véget e héten a szülői gondatlanság és kellő felügyelet hiánya miatt. Az egyik áldozat a 9 éves Paulovics Anna, ki szüleinek tanyáján az udvaron libát legeltette és miközben az egyik libát a kut mellett; vízzel telt gödör felől elhajtani igyekezett, megcsuszott, a gödörbe esett és már nem volt, ki segítségére jöjjön, ott lelte korai halálát. — A másik áldozat Kunttár Pál, egy más fél éves fiúcska, ki a kut mellett vízzel telt dézsában fulladt meg valószínűleg oly formán, hogy egy fadarabot akart a dézsából kivenni és arccal a vízbe bukván, dacára, hogy feje teteje nem volt benne a vízben, ott veszett.

— **Millió ember** foglalkozik azon gondolattal, hogy egy módot találjon arra, hogy a család minden részének szórakozást nyújtson. Ezen rejtélynek mondható eszmét a „TOLNAI VILÁG LAPJA” megoldotta. A család minden egyes tagja talál szórakozást ezen igazán páratlanul mondható képes újságban, mely hetenkint 60, sőt 70 oldal terjedelemben is megjelenik s ponton 2 ft 48 kr-ba kerül egy félévi előfizetési ára 4 ft helyett. Ajánljuk ezen lapot szíves figyelmébe olvasóinknak. Egy mutatványt készséggel küld a kiadóhivatal, csak tessék a „Magyar Kereskedelmi Közlöny” kiadóhivatalához Budapest, VII., Károly-körút 9. fordulni.

— **Roth festő-művész és tényképész** új felvételének megtekintésére felhívjuk olvasóink figyelmét, Matt színű felvételei igen ügyesek, amelyek Szarvason még ismeretlenek. Annyiban elismerésünket fejezzük ki neki azért, hogy szarvason ő az első, aki tökéletes felvételeket eszközöl s megkímél bennünket attól a fáradságtól, hogy más nagyobb városba vándoroljunk lefotografálás céljából. Nagyon csodálkozunk a IV. éves tanítóképzőök azon lépésén, amidőn ezek egy idegen céghez fordultak, amely fölsültetve őket, rossz felvételekkel kedveskedett nekik, Persze Szarvason szokás az, hogy a tisztességes cégeket kerüljük,

— **A valódi hírneves málnási sigula (székely) gyógyforrás vizé kap-
ható: Vítális János üzletébe. Mező-
túron: Bordas Lajos üzletében és
minden fűszerüzletben.**

Felelős a szerkesztésért Sámuel A. a kiadó.

NYILT-TÉR.

(E rovatban közöltékért nem felelős a szerkesztő.)

Visszaélések a szarvasi gymnasium építésénél.

Ha végignézzük a magyar közállapotokon, akkor nagyon is elsomorító dolgokat látunk. Az ország minden részéből de legkivált az arany kalászkodat termő Nagy-Alföldről a kivándorlók száma napról-napra óriási mértékben emelkedik. Itt hagyják ezren és ezren ezt a földet, melyen születtek, nevelkedtek, melyen töltötték ifjú éveiket, hogy elmenjenek egy olyan földre, hol szintén megszakadásig kell dolgozni, de legalább nincsennek annak kitéve, hogy azt a darab kenyeret bármely pillanatban kiütik szájából.

Vajjon Szarvas városában nincs-e munkanélküliség, nincs-e nyomor? Vajjon ki van-e véve ez a város abból a szörnyű állapotból, mely az egész országra oly nyomasztólag hat? Nem, korántsem! De mégis nézzük, mit látunk a szarvasi gymnasium építésénél? Mikor a városban a munkanélküliség folyton növekedőben van, mikor a nyomor nőttön-nő, akkor mit tesz a budapesti építési vállalkozó: Mocsányi és Székely cég? Hozat az építésben járatlan 26 felvidéki munkást, noha a szerződésben kötelezték magukat, hogy állandóan alkalmazni fognak legalább 20 szarvasi munkást, míg olyan lesz a városban. Husz szarvasi munkást sohasem alkalmazott, noha munkanélküli volt elég, de most

még fokozta a munkások elégtelenségét azzal, hogy abból a kevés szarvasi illetőségű alkalmazott munkásai közül csak imént bocsátottak el újra 4-et. Ha még nem is kötelezte volna magát a vállalat, hogy 20 szarvasi építőmunkást alkalmazni fog, amit be nem tartott soha, vajjon általános emberi szempontból lehet-e helyesnek tartani oly eljárást, amely kizárja épen a szarvasi építőmunkásokat? Az ok maga rendkívül érdekes. Felhívjuk rá a főmérnök ur figyelmét. Ugyanis az a 26 felvidéki munkás, akit az építési vállalat hozatott, akinek többet fizet Bangó főpallér ur, mint a szarvasiaknak, nem tudnak úgy dolgozni, mint a szarvasiak. Bangó főpallér urnak, kinek, mellesleg megjegyezve, a durvasága a munkások iránt türehtetlen, kellemetlen volt a főmérnök ur megjelenése, mert annak rögtön feltűnt az a különbség, ami a felvidékiek és a szarvasiak munkája között volt. Tehát, hogy megszűnjön a kellemetlensége, egymásután bocsátja el a szarvasi munkásokat — az ok, mert nagyon is jól dolgoznak.

Kiváncsiak vagyunk, hogy Nagys. Haviár Dániel építész bizottsági elnök ur és a többi egyházi urak el fogják-e ezt nyugodtan tűrni, hogy az egyház és a városi munkásság kárára megtörténhessenek ilyen visszaélések, melyek történnék Mocsányi és Székely cégnél Bangó főpallér vezetésé alatt? Egy másik visszaélés, amely ugy az egyház, mint a munkások kárára van, az, hogy a szerződés ellenér alvállalatba adták a munkát valami Csatlós nevű urnak. Most két bört akarnak lehuzni egy rókaról. Amióta alvállalatba van bocsátva a munka, nem nézik hogy jól legyen elkészítve, hanem csak gyorsan. Ezek után egészen természetes, hogy a munkások elkeseredése folyton nő, valamint az is, hogy előveszik a vándorbotot, s itt hagyják ezt a hazát, amely jó munkájáért is ehseget és nyomort juttat csak hű fia számára.

BARTON FERENCZ.

Fodor Mihály Utóda

BUDAPEST

f. é. május 1-seje óta

kizárólagosan IV. Váci-utca 24.]

Interieurs. Művészies kivitelű díszes és egyszerű

berendezések eredeti tervek szerint

Cséplogéptulajdonosok és csépeltető gazdák

figyelmét van szerencsém felhívni, az álta-

lam létesített

gépola és tovattazsir

raktáromra.

Az olaj minőségéért teljes szavatosságot vállalom,

az árakat pedig oly jutányosan szabtam meg

hogy bármely budapesti cégnél, itt Szarvason

öt koronával adhatom olcsóbban gépola

Raktáromon van közönséges cséplogépolaj,

olovin-gépola, motor-olaj, valvolin cylinder-olaj

gépkenőcs és Isolvit kazán köoldószer.

Raktáromnak szives megtintését, és b. megren-

delésüket kérve

BUK ADOLF

gazdasági gép és olajkereskedő

Szarvas, piac-tér.

Égyedül valódi

THIERRY-FELE BALZSAM

Ezen balzsam belsőleg és külsőleg hat. Tulajdonságai: 1. Utólérhetetlen hatá-
sú gyógyszer a tüdő és mell betegségeinél, enyhíti a katarhust, csillapítja a köpködést, meg-
szünteti a fájdalmas köhögést, meggyógyítja az idülté vált ilyen betegségeknél is. 1. Kitűnő
hatású torokgyulladásnál, rekedtségnél és minden torokbetegségnél stb. Mindenféle
láz alaposan elűz. 4. Meglepően gyógyítja a máj, a gyomor és has minden betegségét
különösen gyomorgörcsöt, kolikát és csikarásokat. 5. Megszünteti a fájdalmat, gyógyítja
az arany eret Hémorrhoidát. 6. Hajtó és vértisztító hatása van, tisztítja a vesét, meg-
szünteti a hypochondriát és melankoliát, erősíti az étvágyat és az emésztést. 7. Kitűnő
hatása van fogfájásnál, lyukas fognál, szájszűlynél és minden fog- és száj betegségnél
megszünteti a felbűfögést a száj és gyomor rossz szagát. 8. Kitűnő szer férgek, pánthika
giliszta, epilepszia és nehézkort 9. Külsőleg csodálatos gyógyszerül szolgál mindenféle
sebnél, új és réginel, forradás orbáncz, hókiütés, füsttű, ragya, égési seb, fagyos ta-
goknál, rüh, var és kiütések, kirepedezett durva kéznel stb. megszünteti a
fejfájást, fülzugást, szagutást, köszvényt, fülfájást stb. amiről a részletes használati
utasítás teljes felvilágosítást nyújt. Olyan gyógyszer, melynek semmi családban külfö-

nösen influenza-, choelra- és más járvány ipején mint első segélynek nem szabad hiányoznia. Figyelfük min-
dég a zöld védjegyre, mint főntebb látható! Gzim; Thierry A. „Védangyal” gyógyszer-tára Pregrad bei Rohitsch
12, kis, vagy 6 kettős üveg ára bérmentve Ausztria—Magyarország minden államára 5 kor. Bosznia—
Hercegovinába 12 kis vagy 6 kettős üveg 5 kor. 60 fill. Kevesebb mint 12 kis vagy 6 kettős üveg nem
küldetik. Csak a pénz előleges beküldése ellenében vagy utánvétellel.

Schutzengel-Apotheke des A. Thierry in Pregrada bei Rohitsch.

Hamisítványok és hatóságilag nem engedélyezett balzsamok más védjeggyel vétele és ujra eladása törvé-
nyiteg tilos. Oly rendelések, melyekkel a pénz egyidejűleg utalványozva van mindenek előtt, rögtön elküldetnek.

Az egyedül valódi

Thierry-téle centifolia kenőcs

ereje és hatása.

Ezen kenőccsel egy 14 éves, gyógyíthatatlannak tartott csontszu teljesen meggyógyult, ujabban pedig egy
22 éves, súlyos rákszerű betegség.

Megakadályozza a vérmérgezést, műtétet fölöslegessé tesz.

A valódi centifolia kenőcs alkalmazást nyer; a gyermekágyas asszonyok mellgyulladásánál, a tejfőzés meg-
akadásánál, mellkeménykedésnél, orbáncnál, mindenféle régi bajnál, nyílt láb vagy csontnál, sebeknél, sós
csusz, dagadt lábna, még csont szunál is; ütött-, szurt-, lőtt-, vágott- és zuzott sebeknél: minden idegen
test kivevésére, mint: üveg, faszilánk homok, vágószér, tűske stb. minden fekélynél, kelevény, karbunkulus,
vadképződményeknél, még ráknál is, új és körömméregnél, hólyagnál, sebesedő lábna, mindennemű égési
sebnél, elfagyott tagoknál, a betegek fekvés okozta felsebedéseknél, keléseknél a nyakon, vérkeleknél, a
gyermek fül-fájásnál és sebei-nél, stb. Logjobb szer rovarcsípés ellen, tyukszem ellen. 2 doboznál keke-
sebb nem küldetik, Szákküldés csak a pénz előleges beküldése ellen vagy utánvétellel 2 tégely ára 3 kor. 60 fill.
Minden tégelybe be kell égetve lenni a cé gnevenek. „Schutzengel-Apotheke des A. Thierry in Pregrada.”
Egyedüli beszerzési forrás: Schutzengel-Apotheke des A. Thierry in Pregrada bei Rohitsch.

Teljes meggyőződést szerezhet rögtön arról, hogy Thierry A. gyógyszerész balzsama ésá
centifolia kenőcsé megbecsülhetetlen szerek, ha megszerzi a családi
tanácsadót, mely több ezer eredeti haláliratot tartalmaz. Ezen könyv megküldése bérmentve történik o
fillérnek pénzben vagy bélyegben való beküldése ellenében. A balzsam megrendelől a könyvet megkapt m
díjtalanul mellékelve. Az én egyedül valódi készítményeim hamisított és a hamisítványok árástítoit kérejt k
megnevezni, a büntető törvényeszeki intézkedések megtétele végett.

Raktár Bupapesten, Török József gyógyszer-tára, és D. Egger Leó gyógyszer-tára,
Vértes. L. Lugos és minden más gyógyszer-tárban.

SAMUEL ADOLF

könyvnyomdája SZARVASON.

Ajánlja a mai kor igényei-
nek teljesen megfelelő, modern
gépekkel és betűkkel beren-
dezett könyvnyomdáját a n.
é. közönség b. figyelmébe.

Mindennemű könyvnyomdai
muunkák u. m.: névjegyek,
eljegyzési és esketési jelen-
tések, meghívók stb. a leg-
szebb kiállításban, legolcsób-
ban készülnek.

MINDEN HÖLGÝ ELÖNYE

olcsón és a mellett mégis
divatosan és elegánsan ruházkodni.

Saját érdekéhem

kérje ezért dístartalmu
mint a-gyűjteményünket,
melyet megtekintés végett
ingyen és bérmentve küld a

WIENER MODERN UNION
Bécs, I., Schottenring 10

VERSZEGÉNYSEG, ÉTVÁGYTALANSÁG, IDEGENSÉG
gyógyítására és gyenge gyermekek erősítésére a leghatásosabb konzervum

TOKAJI CHINA-VASBOR.

Valódi tokaji borból készül, tehát nem tévesztendő össze más
kesztyűvel. Rendkívül kellemes ízű, erősít, tisztítja a vért
Kis üveg ára 3-20 kor Nagy üveg 6 kor - Kapható gyógytárakban
Postán k'ldi. KORONA-GYÓGYTÁR Budapest, Mátyás-tér.

Császárfürdő

téli és nyári gyógyhely
BUDAPESTEN.
Prospektus kíváncsi ingyen és bérmentve

Elsőrangú kenes hévízu gyógyfürdő
pérátlan gőzfürdővel, legmodernebb
közös és külön iszapfürdőkkel, pom-
pás ásványvíz-nyozodákkal, kó-, kád-
nőleg-, villamos vír-, szénsavas- és
napfürdőkkel
200 kényelmes lakosztóval.
A legrövidebb kezelés.

SZIMON ISTVÁN FÉLE GYÓGYEREJŰ SÓS-BORSZESZ

MINDENÜTT KAPHATÓ

Szőnyeg-
lakardák
függönyök
Bateriaszettek
Szőnyeg-
hősz. S. SCHEIN
os. és kir.
udv. száll.
WIEN. I., Bauernmarkt 12.
Üdültatalmú képes
ingyen és
bérmentve.

Ön nagyon idősnek látszik!
Fesse haját a CZERNY-féle
Tanningene
HAJFESTŐ-SZERREL.

PLATSCHEK VILMOS

elismerett legolcsóbb, legrövidebb
FÉRFI- és GYERMEK-ruha áruháza
Budapest, IV., Központi Városház. (Károly-körút).

Dr. Kovács
kézpasztája
3 nap alatt
biztosan hat.
Tégelye K 1-20
Dr. Kovács
gyógylára
Bpest. Gyár-u. 17.

SMITH PREMIER

kepes árjegyzék ingyen.

BALASSA FÉLE UGORKATE

Pattanás, kiütés, szeplő, májfolt, sőt
ráncok is eltűnnek az arczról
a valódi angol
használatát által.
Egy üveg ára 2 korona.
Hozzá ugorkaszappan 1 k, púder 1-20, K.

KATZER
Budapest, Ó-utca 42, 44 (sa-
ját ház), 45, 46, és Új-utca 43.
Katzert szörmeárut az egész világon el vannak
terjedve és elsőrangúak.

KISS

SZERENCSEJE
NAGY
VASAROLJON
KISS-FÉLE
SZERENCSE-SORSJEGYEI
KISS-KAROLY-TÁRSASÁG
BUDAPESTI ÉRTSÉBETI TÖRZS

A MÁLNÁSI SICULIA GYÓGYFORRÁS

kiváló összetételű égvényes sós savanyuvíz, amely tapasztalatom szerint megbízható gyógy-
hatással bír a légzőszervek, valamint a gyomor és bélsziforna hurutos bántalmainál, egy-
szintén a húgy és ivarszervek hurutos és vérpangásos bántalmainál is. Jó hatást gyakorol
továbbá a belek atoniájára és a hasi vérbőségéből eredő májbajok ellen. A „Siculia”-forrás
belső használatának furdással való egyesítése osztató hatást fejt ki a női medence szervek
idült izmádmányainál. A tudógümőkör kezdetleges eseteiben, valamint a gimnás-görvéc-
nyirkmirigy dagadatok ellen jó sikerrel alkalmazható. Célyszerű segédeszközt képez az elhi-
zás és idült kőszvény gyógyításában is Ezen sokoldalú használhatóságánál fogva méltán
számot tarthat az orvosok figyelmére
Budapest, 1905. január 8.
Dr. Korányi Frigyes,
egyetemi tanár, főrendiházi tag, a M. Tud. Akad. tagja, stb. stb.
Szerkldi a kezelő tulajdonos „SICULIA” természetes szénsavat sűrítő gyár r. s MÁLNÁSFÜRDŐN Háromszék
vm. Cím: SICULIA, Málnásfürdő. Forgóárak Budapestben: IV., Múzeum-körút 7., és minden nagyobb városban.
Kérjük a SICULIA névre figyelni!!!

Szénásgy szab. Arpad

RAJZ-
ESZKÖZ
az összes közép-
iskolákban a legjobban be-
vált
MAGYAR KÖRZŐ
MINDENÜTT KAPHATÓ.

Nyomatott a „Szarvas és Vidéke” gyorsrajtóján Szarvason.